

2011 YILI BARCIN HÖYÜK KAZILARI

Rana ÖZBAL*
Fokke GERRITSEN

Bursa İli, Yenişehir İlçesi, Barcın¹ Höyük 2011 sezonu 29 Haziran ve 26 Ağustos 2011 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş, bu kapsamda L10, L11, L12, L13, M10, M11, M12 ve M13 olmak üzere birbirlerine bitişik toplam 8 farklı açmada kazı çalışmaları yürütülmüştür (Resim: 1-2). Bizans, Erken Tunç Çağı, Geç Kalkolitik ve Geç Neolitik dolguları kazılmış ve Geç Neolitik Döneme ait beş ayrı evre tespit edilmiştir. Çanak çömlek analizi, hayvan kemikleri çalışmaları, küçük buluntu morfolojisi ve benzer tüm çalışmalar kronolojiyi sabitleştirmeye ve evreler arasındaki farklılıkları anlamaya yönelik gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmalar açmalarına göre sırayla aşağıda belirtilmiştir.

L10 Açması

L10 açması ilk defa 2011 sezonunda açılmıştır. Açmanın boyutu 5 x 10 metre büyüklüğündedir. 2011 sezonunda bu açmada üstte Bizans, alta Geç Kalkolitik olmak üzere iki ayrı dönem kazılmıştır. Geç Kalkolitik Döneme tarihlendirilen kalıntıların yer yer Erken Tunç Dönemine tarihlenen çöp çukurları tarafından kesilmiş olduğu tespit edilmiştir, ancak Erken Tunç Çağına ait herhangi bir mimarî tabaka ya da dolgu ele geçirilmemiştir. Bu açmada höyüğün yüzey seviyesinden yani yaklaşık 228,5 kotundan başlanmış ve sezon sonunda 227,2 kotuna ulaşılmış, toplamda 1,3 metrelik bir dolgu kazılabilmektedir. Bizans Dönemine tarihlenen toplam 14 adet mezar tespit edilmiştir. Ölülerin hediyeşiz gömülmüş olmaları tarihlendirmeyi güçlendirmektedir ancak 2005-2010 sezonlarında yan açmada benzer kotlarda ele geçirilen mezarlardaki eserlerin M.S. 9-11. yüzyıla ait oldukları belirlenmiştir. 2011 sezonunda L10 açmasında mezar dışında bulunan dolgu toprağında tarihlendirme açısından faydalı olabilecek bir mühür baskısı bulunmuştur.

2011 sezonunda kazılmış olan 14 mezardan 2 adedi çocuk ya da bebek, diğerleri yetişkin bireylerin mezarlarıdır. Mezarlar doğu-batı istikametinde sırt üstü yatırılmış pozisyonda bulunmuştur. Altı adedinin üstü çatı kiremitleri ile kapatılmıştır. Diğer sekiz adedi basit toprak gömüdür. Mezarlarda kolye uçları ve boncuklar dışında herhangi bir gömü hediyesi bulunmamaktadır.

L10 açmasında ayrıca Geç Kalkolitik Döneme tarihlenen mimarî yapılar ve çapı 2 metreyi bulan anahtar biçimli bir tandır gün ışığına çıkarılmıştır. Diğer açmalarda da Geç Kalkolitik Döneme tarihlenen benzer tandırlar ele geçirilmiştir. L10 tandırının tabanı diğerlerinde olduğu gibi olasılıkla ısı kontrolü için kırık çanak çömlek parçaları ile örülmüştür. Açmanın güneybatısında ebadı daha küçük olan ikinci bir tandır tespit edilmiştir. Ayrıca 2007 sezonunda M10 açmasında ve 2006 senesinde L11 açmasında belirlenen hendeğin devamının genel istikameti ve pozisyonu belli olmuştur. Hendeğin iç dolgusunun kazılmasına başlanmıştır. Her ne kadar yer yer daha geç dönem çukurları

*Yar.Doç.Dr.Rana ÖZBAL, Koç Üniversitesi, Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü, Rumeli Feneri Yolu, Sarıyer 34450, İstanbul/TÜRKİYE.

Yar.Doç.Dr.Fokke GERRITSEN, Hollanda Araştırma Enstitüsü, İstiklal Caddesi, No: 181 Merkez Han, P.K. 132. Beyoğlu 34433, İstanbul/TÜRKİYE

¹Höyüğün adı yakında bulunan köyden gelmekte ve “ç” harfi ile değil yukarıda belirtildiği gibi “c” harfi ile yazılmaktadır.

tarafından tahrip edilmiş olsa da, Geç Kalkolitik Dönem kalıntıları açısından Marmara Bölgesi ve Batı Anadolu'daki tek yerleşim olmasından dolayı sonuçlar yine de bu bölgenin kronolojik akışını tamamlamak açısından değerli veriler sunmaktadır (Gerritsen ve diğerleri 2010).

L11 Açması

L11 açmasında Neolitik tabakalara 2007 sezonunda ulaşılmıştı. Bu kapsamda boyutlarının 4,5 x 6,6 metre olduğu tespit edilen dikdörtgen planlı geniş yapının kazılmasına o tarihte başlanılmıştı. Yapının duvarları bazı yerlerde sadece 20-25 cm. kalınlığındadır. Bu duvarlar iskeleti oluşturan dikey dikmelerle desteklenmiştir. Güney duvarın ortasında bulunan bir kapı iç mekâna girişi sağlamaktadır. Yerleşim evresinden sonraya tarihlenen birkaç çukurun yol açtığı tahribat nedeni ile iç alanda çatının desteklenmesine yardımcı olacak dikey elemanlara rastlanmamıştır. Bu tahribata karşın, evin özellikle güneybatı duvarında belirgin olan bir çökmeye maruz kaldığı ve tekrar kullanılabilir hâle getirilmesi için bazı esaslı değişikliklerin yapılmış olduğu tespit edilebilmiştir. Kalın bir balçık tabakası uygulanarak duvarlar düzleştirilmiş ve kuvvetlendirilmiş, kapı örülmüş ve uzun duvara dik açılı balçıktan yapılmış bir seki ya da platform yardımı ile iç bir bölme yaratılmıştır. Sonuçta 2011 sezonunda söz konusu yapının çeşitli kullanım evreleri olduğu ve olasılıkla uzun bir zaman dilimi kapsamında kullanılmış olduğu belirlenmiştir.

Ayrıca yapının batı duvarına bitişik olan ve varlığı 2007 yılından beri bilinen ve boyutları 1,6x3,20 m. olan dış mekân platformunun kazılmasına başlanmıştır. Bu kapsamda platformun çok sayıda tabakadan ibaret olduğu ve kazık dikmelerinden yapılmış dış duvarlarının olduğu meydana çıkmıştır. En üstte gün ışığına çıkartılan tabakanın tabanının beyaz olduğu, üstünde çok sayıda büyük hayvan kemiği parçaları ve çok özenle parlatılmış kemik bir kaşığın sapı tespit edilmiştir. Çalışmaları zorlaştıran faktörlerden bir tanesi, tabanın çok sayıda çöp çukuru tarafından tahrip edilmiş olmasıdır.

L12 Açması

L12 açmasında Neolitik tabakalara 2010 yılında ulaşılmıştı. Ancak bu açma, höyükte Neolitik katmanların en fazla tahribata uğramış olduğu alandır. Olasılıkla höyüğün en üst kotuna yakın yerde bulunmasından dolayı gerek Geç Kalkolitik, gerek Erken Tunç Çağı, gerekse Geç Roma Dönemine tarihlenen çöp çukurları ve sayıları 70'in üstünde Bizans mezarı, alttaki dolguları oldukça tahrip etmiştir. Ancak yine de bu alanda da mimari tabakaların bulunduğu kesindir. Öncelikle büyük bir yoğunluğu L11'de bulunan ve yukarıda sözü geçen evin güney duvarına paralel bir duvar tespit edilmiştir. İki evin arasında birbirlerine paralel 1 metrelik dar koridor gibi bir alanın ele geçirilmiş olması bu alanın bir ara sokak olarak kullanılmış olduğuna işaret edebilir. Bu duvara dik açıda başka bir duvarın tespit edilmesi bu mekânda ikinci bir evin varlığına işaret etmektedir. Ancak tahribattan dolayı söz konusu evin sadece iki duvarı bulunabilmiştir. Yapıya ait tabanlar yer yer gün ışığına çıkmıştır.

Yukarıda sözü geçen evin güneyinde bir yemek pişirme alanı bulunmuştur. Bu kapsamda birbirlerine oldukça yakın toplam üç adet ocak yeri tespit edilmiş ve kazılmıştır. Ocakların batıda bulunanının hem tabanı hem de duvarları çok belirgindir. Üçünün de tabanı Kalkolitik Dönemde olduğu gibi ve yukarıda L10 açmasında tanımlandığı şekilde kiremit parçalarıyla değil, Neolitik Dönemde diğer açmalarda olduğu gibi çakıl taşlarıyla döşenmiştir.

Ayrıca L12 ve L13 açmalarının arasında kalan açma duvarının kazılması söz

konusu iki açma arasındaki ilişkileri anlama açısından önemlidir. L12'nin güneyinde ocak tespit edildiğinden bu alanın yemek pişirme yeri olarak kullanılmış olduğu düşünülebilir. Ocakların L13 açmasının kuzeyinde de, 2 metre alttaki tabakalarda da tespit edilmiş olması 3 ya da 4 yüzyıl bu alanda mekânsal faaliyet açısından Neolitik Dönemde bir devamlılık olduğunun göstergesi olarak kabul edilebilir.

Kaldırılan açma duvarının içinde biri bir yetişkine, diğeri de bir çocuğa ait iki adet Bizans Dönemi mezarı kazılmıştır. Üstlerinde kiremitler olmasa da başlarının batıya ve ayaklarının doğuya, güneşin doğuşuna bakar şekilde yerleştirilmişlerdir.

L13 Açması

Barcın Höyük kazısının şimdilik en erken tabakaları hakkında bilgilenmemizi sağlayan açma L13 açmasıdır çünkü bu açmada 4x4 metrelik bir alanda 223,05 metreye 4 x0,6 metrelik bir alanda ise 221,85 metrelik bir derinliğe inilmiştir. Höyük yüzeyinin deniz seviyesinden 228 metre yukarıda olduğu göz önünde bulundurulursa, o zaman nispeten geniş olan alanda 5 metrelik bir derinlik sağlanmış ve bu sayede Neolitik Dönemin daha erken tabakalarına ulaşılmıştır.

L13 açmasında açılan derin sondaj açmanın kuzeydoğu köşesindedir. 2011 sezonunun amacı ana toprağa ulaşabilmektir. Yer yer steril bir katmana ulaşılmış olunsada açılan mekânın bazı yerlerinde hâlen kültürel toprak olduğu gözlemlenmektedir. Bu durumu ayrıntılı bir şekilde anlamak için açmanın kuzeyinde açılan derin sondaj alanın kesitini gün ışığına çıkarmış ve kültürel toprağın alt tabakalarda da devam ettiğini göstermiştir. Derin sondajda çanak çömlek parçaları gün ışığına çıkmamıştır, ancak bazen yanmış şekilde ele geçirilen hayvan kemiği parçaları bulunmuştur.

Derin sondaja başlamadan önce üstte 2010 yılından beri kazılmakta olan dış mekânların tabanlarının kazımı devam etmiş, her tabandan mikroarkeolojik ve toprak kimyası için örnekler toplanmıştır. Ayrıca bu mekân tabanlarının birisinin üstünde sıkıştırılmış topraktan yapılmış bir duvar kalıntısı tespit edilmiştir. Alanın dar olmasından dolayı söz konusu duvarın ne türlü bir yapıya ait olduğu henüz belirlenememiştir. Ayrıca söz konusu duvara dik açıda küçük bir hendek tespit edilmiştir ancak hendeğin söz konusu duvar ile bir ilişkisi olup olmadığı belirlenememiştir. Bu kotta açmanın kuzeyinde yaşça ilerlemiş bir bayana ait iskelet tespit edilmiştir. Söz konusu iskeletin kalça kısmına yakın bir yerde kemik bir iğne tespit edilmiştir.

L13 açmasının önemli bulgularından birisi, alt tabakalara indikçe çanak çömlek repertuarındaki gerek form, gerek katkı malzemesi, gerekse nitelik açısından meydana gelen değişikliklerdir. L13'ün 2011 yılında kazılan üst tabakalarında (VIa tabakası) açık renklerde açılanmış pembemsi ve açık grimsi çok nitelikli, kalsit katkılı ve ince cidarlı çanak çömlekler mevcutken, alt tabakalarda (VIe tabakası) çok daha kaba şekilde inşa edilmiş mika katkılı, kalın duvarlı, oldukça ağır kahverengi çanak çömleklerin çıkmaya başlaması önemlidir (Resim: 3). Bu konuda değinilmesi gereken diğer bir nokta ise, çanak çömleklerin sayıca bu tabakalarda çok azalmış olmalarıdır. Elde edilen kemik miktarı ise çanak çömleğe oranla artmıştır.

L13 açması buluntu ve özellikle işlenmiş kemik açısından zengindir (Resim: 4). Kemikten kaşıklar, mablaklar, iğneler ve bir adet pişmiş toprak hayvan figürünü bu açmadan gelmiştir. Ayrıca çok sayıda deniz kabuğundan (*dentalium*) üretilmiş boncuk bulunmuştur.

M10 Açması

M10 açması mimarî açıdan en çok bilgi sunan açmadır. Ayrıca yapıların iyi

korunmuş olması ve diğer açmalarda olduğu gibi çöp çukurları tarafından tahrip edilmemiş olması söz konusu açmanın önemini artırmaktadır. Ayrıca bu açma L13 açmasından sonra kronolojik açıdan en eski açmadır. M10 açmasının üst tabakalarında diğer açmalarda olduğu gibi çok sayıda çöp çukuru bulunmaktaydı. Ancak alt tabakalara inince, söz konusu tahribat unsurları azalmıştır. Bu da diğer açmalarda alt tabakalara inildiğinde iyi korunmuş mimariye ulaşılacağına bir işareti sayılabilir.

Söz konusu açmada 5 ayrı yapı bulunmaktadır. Yapıların dördü açmanın güney tarafında bitişik planlı doğu-batı istikametinde bulunmaktadır. Beşinci yapı açmanın kuzeybatı köşesinde, diğer yapılardan bir avlu tarafından ayrılmış, kuzeydoğu-güneybatı istikametinde bulunan kalın duvarlı bir evdir. Diğerlerinden ayrı duran evin kronolojik olarak bitişik evlerden daha geç bir tarihte inşa edilmiş olduğu avlunun kazılması sonucu belirlenmiştir.

2011 sezonu kapsamında söz konusu 5 mimarî yapının iki adedinin iç mekânlarında kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Kuzeybatı köşede diğerlerinden ayrı duran evin farklı tabakalardan oluşan bir tabanı olduğu ve yer yer söz konusu tabanın yanmış olduğu dikkat çekmiştir. Bitişik sıra evlerin sadece en batıda bulunan ve yanmış olanı 2011 sezonunda kazılmıştır (Resim: 5). Söz konusu kontekstin en önemli buluntusu yanmış bir kil kutudur. 30x60 cm. boyutlarında olan ve 1,8 cm. duvar kalınlığı olan kutunun içinde yanmış kireç ve kil parçaları bulunmaktadır. Yanmış yapının tabanının sıvanmış ahşaplarla döşenmiş olduğu tespit edilmiştir. Kazı sırasında toplanılan yanmış dal örgü direk izleri yapım tekniği konusunda bilgilendiricidir.

M11 Açması

Bu açmada yapılan çalışmalar M10 açmasında bulunan yanmış yapıyla L11 açmasında bulunan ev mekânı arasındaki kronolojik ilişki konusunda bize bilgiler sunduğundan önemlidir. 2011 sezonunda yapılan kazılar sonucunda L11'deki yapının M10 yapılarından daha geç bir dönemde inşa edilmiş olduğu kesinleşmiştir.

2011 sezonu kapsamında M11 açmasında çalışmalar açmanın kuzeyi ve güneyi olmak üzere iki ayrı mekânda yoğunlaşmıştır. Güneyde yapılan çalışmalar açmanın güneybatısında bulunan bir kanalın kazılmasıyla başlamıştır. Söz konusu kanalın L11 yapısından daha erken bir döneme tarihlendiği hem M11 açmasında hem de M12 açmasında yapılan çalışmalar sonucunda belirlenmiştir. Kanalın açmanın güneyinde geniş planlı bir yapı ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Söz konusu yapının doğu-batı istikametinde olduğu ve tespit edilen kazık delikleri sayesinde yapının dal örgüden inşa edilmiş olduğu anlaşılmıştır.

Açmanın güneyinde devam eden çalışmalar dışında ayrıca M10 açmasına yakın olan kuzey kısımda da çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu alanda geniş çakıltaşlarıyla örülmüş bir dış mekân tabanı tespit edilmiştir. Bu taban güneyde bulunan dal örgü yapıdan kronolojik olarak daha erken bir döneme tarihlenmekte, ancak M10 açmasındaki yanmış yapıdan daha geç bir döneme tarihlenmektedir. Çakıltaşlı tabanın hemen altında beyaz kalkerle sıvanmış bir taban bulunmuştur. Açmanın kuzeybatı köşesinde bu taban ile aynı döneme tarihlenen bir fırın ya da ocak tespit edilmiştir. Söz konusu piroteknik yapının en azından üç ayrı kullanım safhasının olduğu keşfedilmiştir. En altta bulunan ilk evrede büyük taşlar ile inşa edilmiş olan ocağın orta kullanım safhasında sıvanmış olduğu dikkat çekmektedir. Üst safhada küçük çakıltaşları ve büyük taşlar kullanarak ocağın tekrar inşa edildiği görülmektedir.

Son olarak bu açmayla L11 açması arasında kalan ara duvarın (1x 9 metre)

kaldırılması söz konusu açmaların birbirine stratigrafik anlamda bağlanabilmesini sağlamıştır. Söz konusu çalışmalar sonucunda Geç Kalkolitik Döneme yani M.Ö. dördüncü binyıla tarihlenen bir taban, dört adet kazık deliği ve bir kerpiç duvarın devamı tespit edilmiştir.

M12 Açması

Kazının kapatılmasına bir hafta kala çok dar bir alanda kazılan M12 açmasının açılmasındaki ana sebep M11 açmasının güneybatı köşesinde bulunan tabanların L11 açmasıyla olan ilişkisi konusunda bilgilenebilmektir. Ayrıca, açmalar arasındaki bağlantıları engelleyen ara duvarların (ve özellikle M11 ve L11 ara duvarının) kaldırılması sonucu bir açmadan diğerine olan gelişmeleri anlamak mümkün olmuştur. Çalışmaların diğer bir başarısı L11 yapısının doğu duvarının gün ışığına çıkmış olmasıdır. Söz konusu yapının tabanlar ile olan ilişkisinin birebir araştırılabilmesi stratigrafik açıdan değerli bilgiler kazanmamızı sağlamıştır. Dar bir alan olmasına rağmen çok sayıda çöp çukuru gün ışığına çıkarılmıştır.

M13 Açması

M13 açmasında çalışmalar ilk defa 2011 sezonunda başlamıştır. Açmanın boyutu 7x9 metredir. 227,5 metre kotunda bulunan yüzey toprağı sezon sonunda 226,1 metreye indirilmiştir. Diğer açmalarda iyi korunmadığından araştırılması güç olan Geç Neolitiğin son evresini anlamamız açısından M13 açması yeni bir olanak sağladığı için önemlidir. İlk defa bu katmanlar için M13 açmasında anlaşılır mimarî öğelere rastlamaktayız. Mevcut mimarî kapsamında oldukça geniş dikdörtgen bir yapının üç duvarı tespit edilmiştir. Henüz yapının sadece dış duvarları belirginleştirilmiş ve dış duvarlarını çevreleyen dolgunun temizlenmesiyle yapı şeklen meydana çıkmıştır. Ancak yapının iç tarafının da kazılması gerekmektedir.

M13 açması kapsamında 2011 sezonunda Bizans, Geç Roma, Erken Tunç, Geç Kalkolitik ve Geç Neolitik Dönemlere tarihlenen dolgular kazılmıştır. Bizans Dönemine ait herhangi bir mezar çıkmasına rağmen, içinde Bizans Dönemi buluntuları olan bir çöp çukuru bulunmuştur. Ayrıca Roma ve Erken Tunç kalıntıları da çöp çukurlarında tespit edilmiştir. Geç Kalkolitik Döneme tarihlendirilen toplam üç ocak kazılmıştır.

Sonuçlar ve Özet

2011 sezonunda Neolitik yerleşmenin tabakalanmasını anlayabilmek için önceki yıllarda çalışılan açmaların çoğunda kazılara devam edilmiştir. Yerleşme evrelerinin diziliminin hemen hemen tamamını örneklemiş olduğumuz için 2011 sezonu sonunda Neolitik dönem için VIa'dan (en geç) VIe'ye (en erken) uzanan beş evre tespit etmek mümkün olmuştur. Materyal kültür gözle görülür bir biçimde evreden evreye değişmekte ise de genel izlenimimiz yerleşimin sürekli, gelişmelerin de aşamalı olduğu yönündedir.

2011 yılında L10 ve M13 olarak adlandırılan iki yeni açmada çalışmalar başlatılmıştır. L10 açmasında 14 adet Bizans mezarı saptanmış, böylece höyüğün güney yamaçlarını kaplayan Orta Bizans Dönemi mezarlığı genişletilmiştir. Mezarlığın altında saptanan Geç Kalkolitik yerleşmeye ait bulgular höyüğün diğer çağdaş kesimlerinde ele geçirilenlere benzer türde büyük bir fırın ile önceden doğudaki M10 ve güneydeki L11 açmalarında bulunan hendek ya da kanalı içermektedir. Gelecek yıllarda L10 açmasında Neolitik VIb ve VIc evrelerini bularak, bitişikteki M10 ve L11 açmalarında saptanan mimarî buluntuların devamını açığa çıkarmayı ummaktayız.

M13 açması, Geç Neolitik'in son tabakalarının incelenmesi amacı ile açılmıştır. Bu geç evrelere daha önceden rastlanmış olmasına rağmen, ele geçirilen buluntular çoğunlukla Neolitik ve Kalkolitik dönemde kazılmış çukurlar ile toprak oluşumu süreçleri ve biyoturbasyona bağlı olarak yoğun tahribat görmüştür. Nispeten daha iyi korunmuş kalıntıları M13 açmasında açığa çıkarabilme umudumuz bu alanda yapılan çalışmalarla gerçekleştirilmiştir. 2012'de tamamen kazıldığında bu alan, en geç Neolitik evresi olan VIa ve daha erken evrelerdeki gelişimi ile ilgili çok daha iyi bir fikir verecektir.

Orta yerleşim evresi VIb ve VIc üzerinde yapılan çalışmalar L11, L12, M10 ve M11 açmalarında sürdürülmüştür. L11 ve L12 açmalarındaki çalışmalar 2007 yılında kısmen açığa çıkarılmış olan bir evin (Yapı 5) ayrıntılı incelenmesi üzerinde odaklanmıştır. Evin planını tamamlamak amacı ile M12 açmasının bir metre genişliğindeki bir şeridi aynı seviyeye getirilmiştir. VIb evresine tarihlenen ve L11 açmasında yer alan dikdörtgen planlı ev doğu-batı 6,6 metreye ve kuzey-güney 4,5 metre (K-G) boyutlarındadır.

Daha önce de belirtildiği gibi, L13 açmasındaki derin sondajdaki çalışmaya devam edilmiş, çöp dolgulu tabakalar ve dış alanlardan oluşan derin bir tabakalanma geçilerek ana toprağa ulaşılmıştır. Büyük oranda sondajın güneyinde yer alan bir eve ait olduğu tahmin edilen bir duvar kireçle sıvanmış bir dış yüzeyle ilişkilendirilmiştir. Bu tek mimarî bulgu dolguların yapısında çok önemli bir değişikliğe işaret etmemekle beraber bazı buluntu gruplarının karakterindeki farklılıkları göstermiş ve VIe tabakasından VID'ye geçişi simgelemiştir. İlginç bir şekilde, sondajın bir kısmında ele geçirilen en erken yüzey yaklaşık 1 metre kalınlığında killi ve tahminen yanmış balçık, kemik ve kömür parçalarını içerebilen bir dolguyla kaplanmaktadır. Bu durum, höyüğün diğer kesimlerinin altında daha da eski yerleşim evreleri olabileceğine işaret etmektedir.

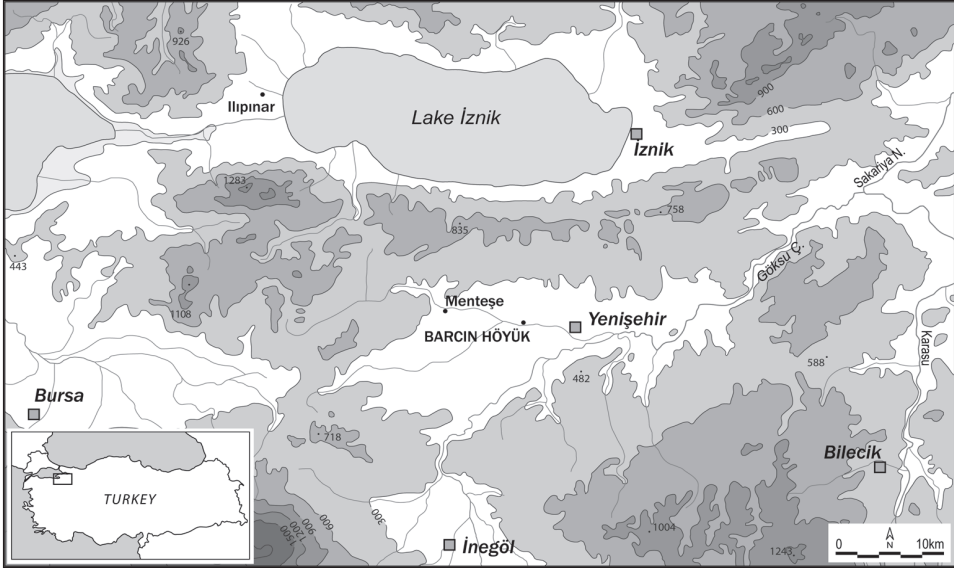
VIe tabakasından çanak çömleklerin yapısında ve genel itibarıyla kazılan dolguda taşların ortaya çıkışı olmak üzere belirgin farklılıklar gözlenmiştir. VIe evresine ait en alt tabakalarda çanak çömlek ele geçirilmemiştir ve üst tabakalarda sadece çok az sayıda bulunmuştur (Resim: 3). Yapılan çalışmalar bu çanak çömleklerin yoğun yeşil şist katkılı kilden yapılmış kalın duvarlı delik ağızlı kaplardan oluştuğunu göstermektedir. Bu kapların yüzeyleri hafifçe açkılanmıştır. Diğer kuzeybatı Anadolu yerleşmelerinde ele geçirilen çanak çömlekler ile yapılan ön bir karşılaştırma söz konusu kap grubunun günümüze kadar sadece Demircihöyük'te bağlam dışı buluntu olarak saptandığını göstermektedir.

Teşekkür

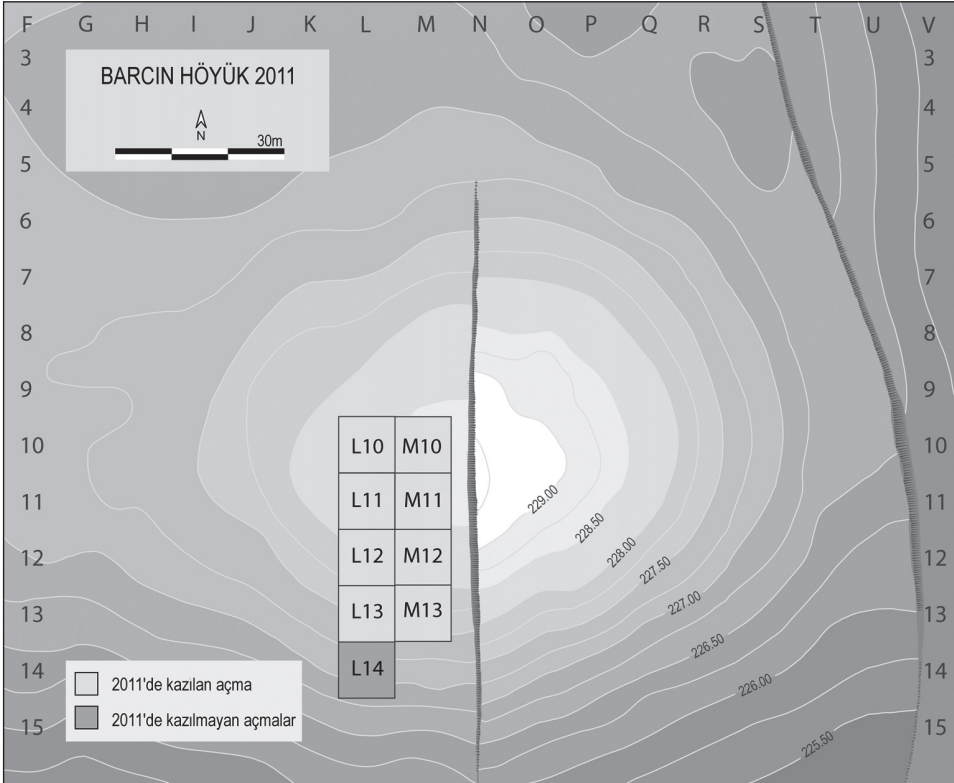
Barcın Höyük kazıları birçok kurumun işbirliği ve desteği ile sürdürülmektedir. Hollanda Bilimsel Araştırmalar Kurumu (NWO), VU University Amsterdam CLUE Araştırma Enstitüsü, Koç Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Boğaziçi Üniversitesi Kimya Bölümü, Uludağ Üniversitesi Yenişehir İbrahim Orhan Meslek Yüksekokulu ve Yüksekokul Müdürü Prof. Dr. Bahri Yıldız'a teşekkürlerimizi sunarız. Kazılar Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün izni ile gerçekleştirilmektedir. İznik Müzesi ve Bursa Arkeoloji Müzesi'ne ve 2011 yılı temsilcimiz Gökçen Ovacık'ada değerli yardımlarından dolayı teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA

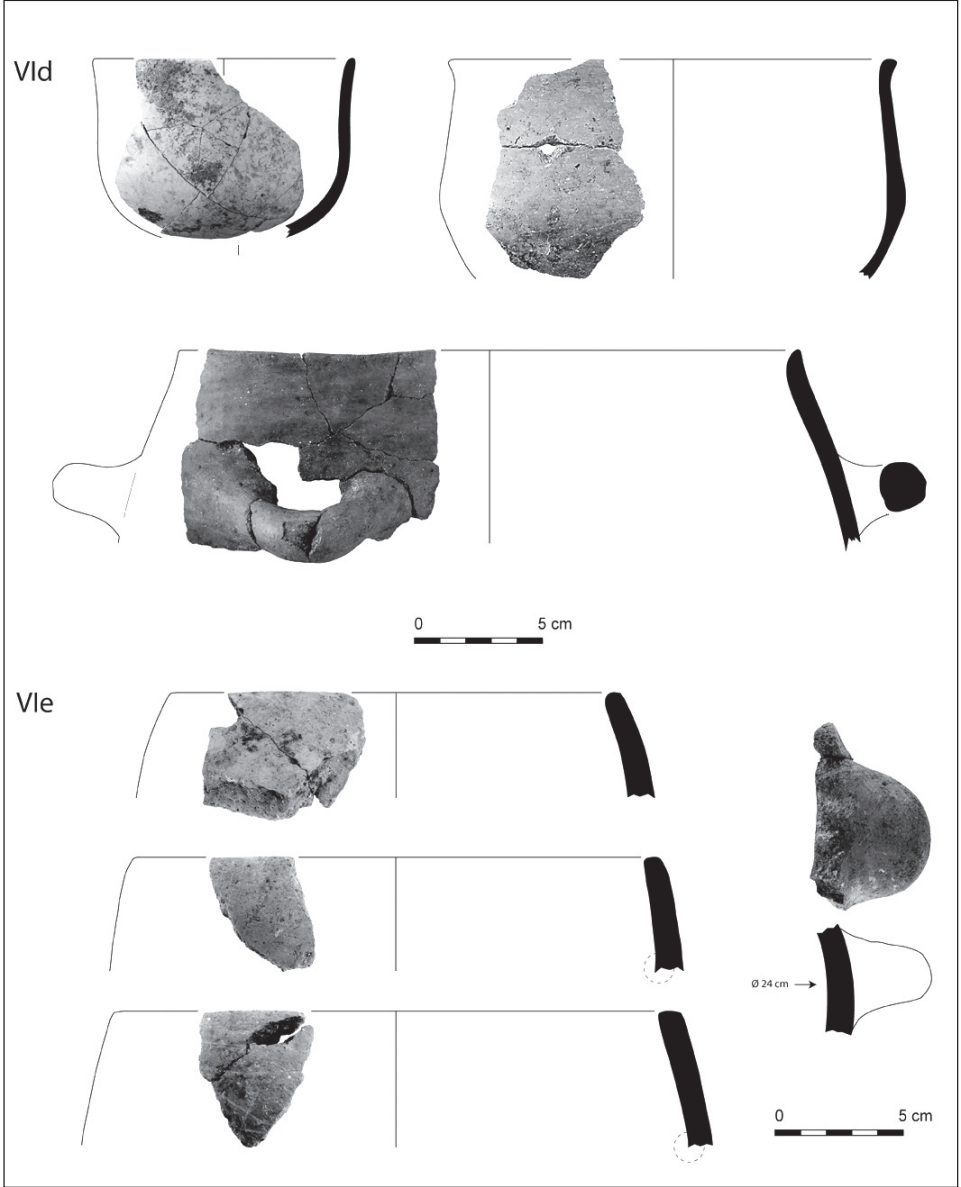
GERRITSEN, F., R. ÖZBAL, L. THISSEN, H. ÖZBAL ve A. GALİK. The Late Chalcolithic Levels at Barcın Höyük. *Anatolica* 36:197-225.

Resim 1: Barcın Höyük'ün Yenişehir Ovası'ndaki konumunu gösteren harita

Resim 2: 2011 yılı kazılarında açılan açmaların yerlerini gösteren höyük planı

Resim 3: VId ve VIe tabakaları arasındaki çanak çömleklerde bulunan farklılıkları gösteren ve LaurensThissen tarafından hazırlanmış illüstrasyon. VIe'de kalın cidarlı şist katkılı çanak çömlekler bulunurken, VId'de çanak çömlekler oldukça nitelikli ve ince cidarlı kalsit katkılı mallar çoğunluktadır.

Resim 4: İşlenmiş kemik âletlerden seçmeler.

Resim 5: M10 açmasında bulunan ve bitişik sıra evlerin en batısında bulunan yanmış evin fotoğrafı. Ev tabanının sıvanmış ahşaplarla döşenmiş olduğu fotoğrafta belirgindir.